

Statens vegvesen

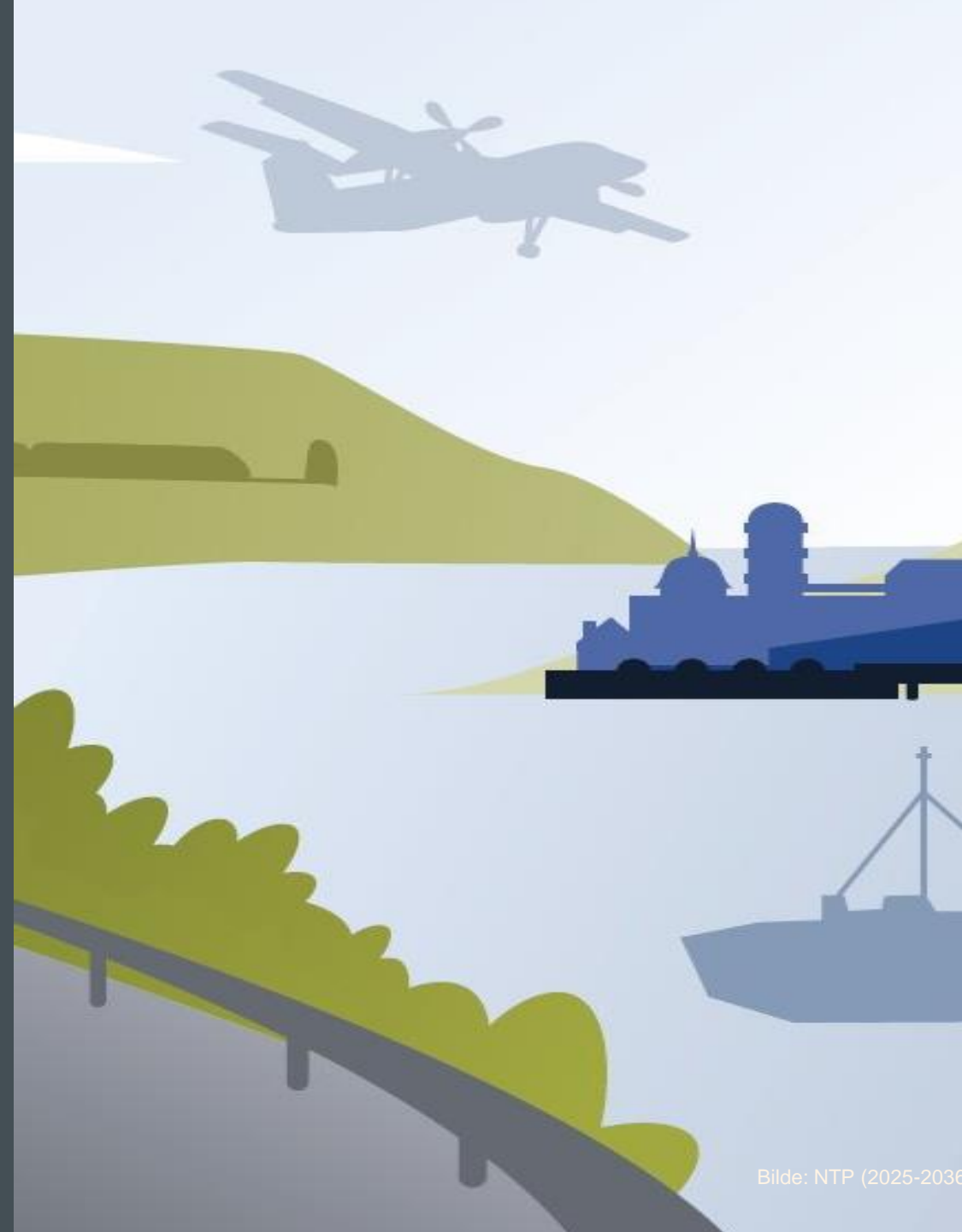

Statens vegvesen

Nasjonal transportplan 2025- 2036

26.11.2024

Jan Fredrik Lund

NTP 2025-2036

- ▶ Stortingsmelding lagt frem 22. mars 2024
- ▶ Behandlet i Stortinget 19. juni 2024
- ▶ 12-årsplan for transport i Norge
- ▶ Statlig infrastruktur + tilskudd til fylkesveier og byområder
- ▶ 6 transportvirksomheter samarbeider
- ▶ SD og NFD

Sterk satsing på by og byvekstavtaler fortsetter

- ▶ Midler på omtrent samme nivå som i NTP 2022-2033 i planperioden, 88 mrd. kr
- ▶ Rammeverket i stor grad det samme. Nullvekstmålet gjelder.

Sentrale punkter i NTP 2025-2036:

- ▶ Reforhandle for å forlenge dagens avtaler ut planperioden
- ▶ Virkemidlene må forsterkes for å nå nullvekstmålet.
- ▶ Ressursbruken må i større grad rettes mot å utnytte eksisterende infrastruktur, restriksjoner på biltrafikk og fortetting
- ▶ Enklere finansieringsstruktur som gir økt handlingsrom, men også økt ansvar til lokale parter
- ▶ Behov for oppdatert og omforent kunnskapsgrunnlag før eventuelle reforhandlinger
- ▶ Ny indikator for trafikksikkerhet

Oppfølging av og forhandlinger om byvekstavtaler i Osloområdet, Bergensområdet, Trondheimsområdet og Nord-Jæren

Fortsette sterk satsing og følge opp inngåtte avtaler for perioden 2019-2029

- Prioriterer statlige forpliktelser til større kollektivprosjekter (økt til 70 pst. årlig), belønningsmidler og øvrige tilskudd
- Bevilgninger til mindre investeringer vil måtte skyves på ut over gjeldende avtaleperiode

Legge til rette for reforhandling - for økt langsiktighet ut planperioden og mer fleksibilitet

- 70 pst. statlig bidrag til Bybanen til Åsane i Bergen. Endelig prioritering avhenger av utfallet av pågående utredning i Bergen.
- Rom for å forlenge statlige tilskudd og midler til mindre investeringer langs riksveier på samme nivå som i gjeldende avtaler
- Tidspunkt for reforhandling må vurderes. Behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag.

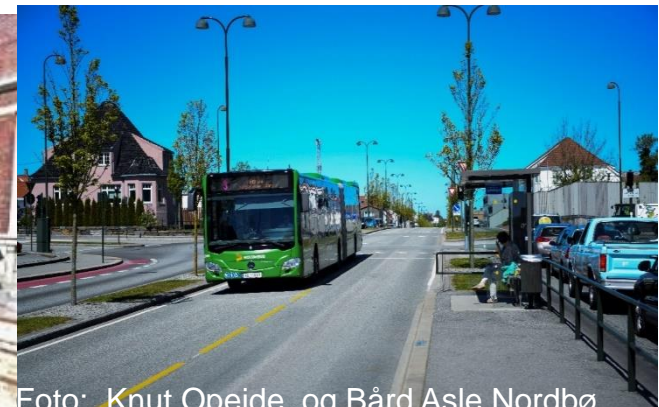

Foto: Knut Opeide og Bård Asle Nordbø

Oppfølging av og forhandlinger om byvekstavtaler i Kristiansandsregionen, Buskerudbyen, Grenland, Nedre Glomma og Tromsø

- Oppfølging av byvekstavtalen for Tromsø, Kristiansand og Nedre Glomma
- Aktuelt med reforhandling og forlenging på sikt utover dagens avtaleperiode som går frem til 2032 (Tromsø).
- Aktuelt å invitere også Buskerudbyen og Grenland til forhandlinger utover i planperioden. Videreføring av belønningsmidlene inntil videre.

88 mrd. kr til byområdene i planperioden

	2025-2030 Årlig	2031-2036 Årlig	2025-2036 Totalt
Tilskudd store kollektivprosjekter	2 015	2 004	24 114
Mindre investeringer kollektiv, sykkel og gange - langs riks, fylkeskommunale og kommunale veier	1 494	2 488	23 892
Øvrige tilskudd byområder	3 437	2 622	36 354
E39 Fløyfjellstunnel nord (nødvendig for Bybanen til Åsane)	315	288	3 618
Sum byområder	7 261	7 402	87 978

- I tillegg aktuelt med stasjons- og knutepunktsutvikling jernbanen
- Store statlige investeringer på vei og jernbane inngår ikke i forhandlinger om byvekstavtaler, men er avgjørende for å løse utfordringene i byområdene.

Enklere finansieringsstruktur gir mer rom for målstyring

På sikt vil det være to tilskuddsordninger i byvekstavgiftene:

- *Tilskudd til store kollektivprosjekter** (kun aktuelt for de fire største byområdene) knyttes tettere til gjennomføringen av prosjektene (utbetales etter framdrift).
- *Tilskudd til byvekstavgifter* (tidl. belønningsmidler, tilskudd til reduserte billettpriser og tilskudd til mindre investeringer langs kommunale og fylkeskommunale veier)

*For prosjekter som ikke er under bygging (Bybanen til Fyllingsdalen og ny T-banetunnel i Oslo) vil lokale myndigheter kunne velge om gjestående tilskudd skal innlemmes i Tilskudd til byvekstavgifter eller øremerkes hhv. Bybanen til Åsane og Fornebubanen og utbetales etter fremdrift

- I tillegg til disse tilskuddene vil det være aktuelt fra statens side å gjennomføre mindre investeringer langs riksveier og for stasjons- og knutepunktutvikling langs jernbanen i byvekstavgiftene.
- Opp til partene å prioritere mellom drift av kollektivtransport og mindre investeringer i kollektivtiltak og gang- og sykkelveier langs riks-, fylkes- og kommunale veier
  - Viktig med god balanse mellom drift og investeringer, og mellom tiltak på de ulike forvaltningsnivåenes ansvarsområder

Forsterket virkemiddelbruk og mer lokal handlefrihet

Kraftig trafikkvekst hvis uendret virkemiddelbruk

- ▶ Forsterket bruk av kjente virkemidler gir størst effekt – uutnyttet handlingsrom
- ▶ Restriktive tiltak mot biltrafikk er avgjørende for måloppnåelsen
- ▶ Bompengetakster og billettpriser i kollektivsystemet kan brukes mer aktivt for å endre reisemønstre
- ▶ I kommende forhandlinger vil staten være opptatt av at
  - ▶ fortetting rundt knutepunkter avtales med konkret plan for oppfølging
  - ▶ partenes oppfølging av forpliktelsene integreres i porteføljestyringen
  - ▶ statens egne tiltak bygger opp under og er i tråd med nullvekstmålet
  - ▶ bompengerekravet er innrettet på en hensiktsmessig måte for å nå nullvekstmålet ikke direkte del av forhandlingene. Lokalt ansvar, men felles ansvar å se virkemidlene i sammenheng)

Mer transparens og helhet i porteføljestyringen

Enkle tiltak vurderes først

- ▶ Arealbruk og parkeringspolitikk skal integreres bedre i porteføljestyringen
- ▶ Utnytte eksisterende infrastruktur (omdisponering av vei- og gateareal)
- ▶ Felles kunnskap om trafikkutviklingen, tilgjengelige virkemidler og effekten av tiltak
- ▶ Tilstrekkelig innsyn i forslag til prioriteringer slik at det er mulig å gjøre gode helhetlige vurderinger
- ▶ Enkle stresstester for teknologisk utvikling ved behov
- ▶ Kan være aktuelt å vurdere ytterligere tilpasninger i porteføljestyringen av byvekstavgiftene på sikt

Trygt og enkelt å velge kollektivtransport, sykling og gange

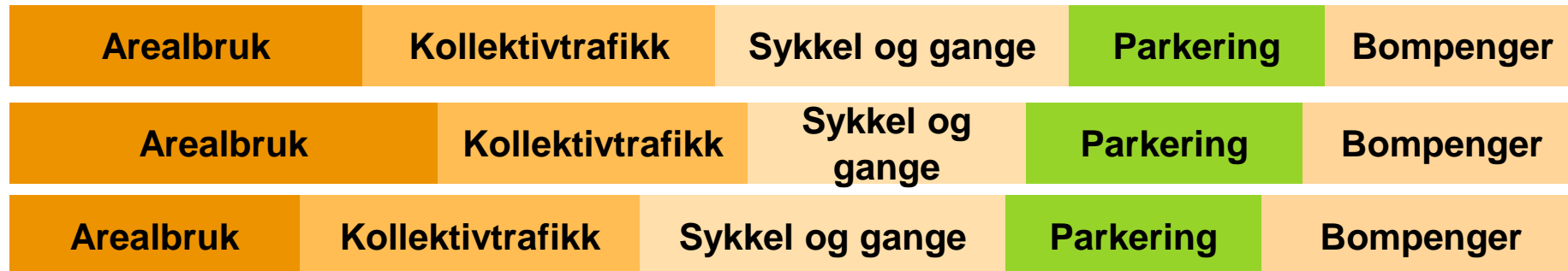
- Videreutvikle felles løsninger som gir helhetlige reisekjeder og mer sømløs mobilitet
- Optimalisere og videreutvikle kollektivtilbudet for å gjøre det mer konkurransedyktig
- Aktuelle tiltak:
  - Teste ut nye finansierings- og takst-modeller for kollektivtransporten
  - Krav om deling av data og gjensidig salg av reiser slik at det blir enklere å finne reiseinformasjon og kjøpe billett for de reisende
  - Bedre drift og vedlikehold av gang- og sykkelveier i byvekstavgiftene
- Ny indikator for trafikksikkerhet

Foto: Henriette Erken Busterud

Oppdatert og omforent faglig grunnlag til kommende forhandlinger

- Behov for å oppdatere (forenklede) byutredninger
  - Prognoser, trender og drivkrefter kan ha endret seg
  - Strammere økonomiske rammer kan gi behov for å vurdere prosjektporteføljene på nytt
  - vurdere hva som er nødvendig for å nå nullvekstmålet
- Skal som hovedregel foreligge før staten inviterer til forhandlinger/reforhandlinger av byvekstavtaler
- Utredningsbehovet kan variere mellom byområdene

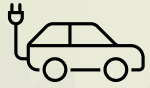

Illustrerende eksempler på variasjoner i måleporteføljen

Videreutvikling av bompenger som virkemiddel

Mer treffsikker prising vil kunne redusere kostnadene for samfunnet og regulere trafikken - Bedre utnyttelse av kapasitet gjennom å fordele trafikken annerledes og dempe rushtidstoppe vil kunne gi bedre konkurransevilkår for kollektiv, sykkel og gåing

Aktuelt å åpne for at bompengetaksten for lette elbiler (personbiler) kan økes ut over dagens tak på 70 pst.

I byvekstavgiftene vil bompenger som trafikkregulerende tiltak være knyttet til lokale forpliktelser for måloppnåelse

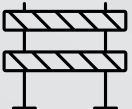
Dagens praksis med fritak for tunge nullutslippkjøretøyer videreføres til 2030

I strekningsvise prosjekter med egen bompengeneinnkreving i nær tilknytning til et byområde med en bompengefinansiert bypakke, bør fleksibelt takstsystem/ samordning med bypakken vurderes – teste ut pilot

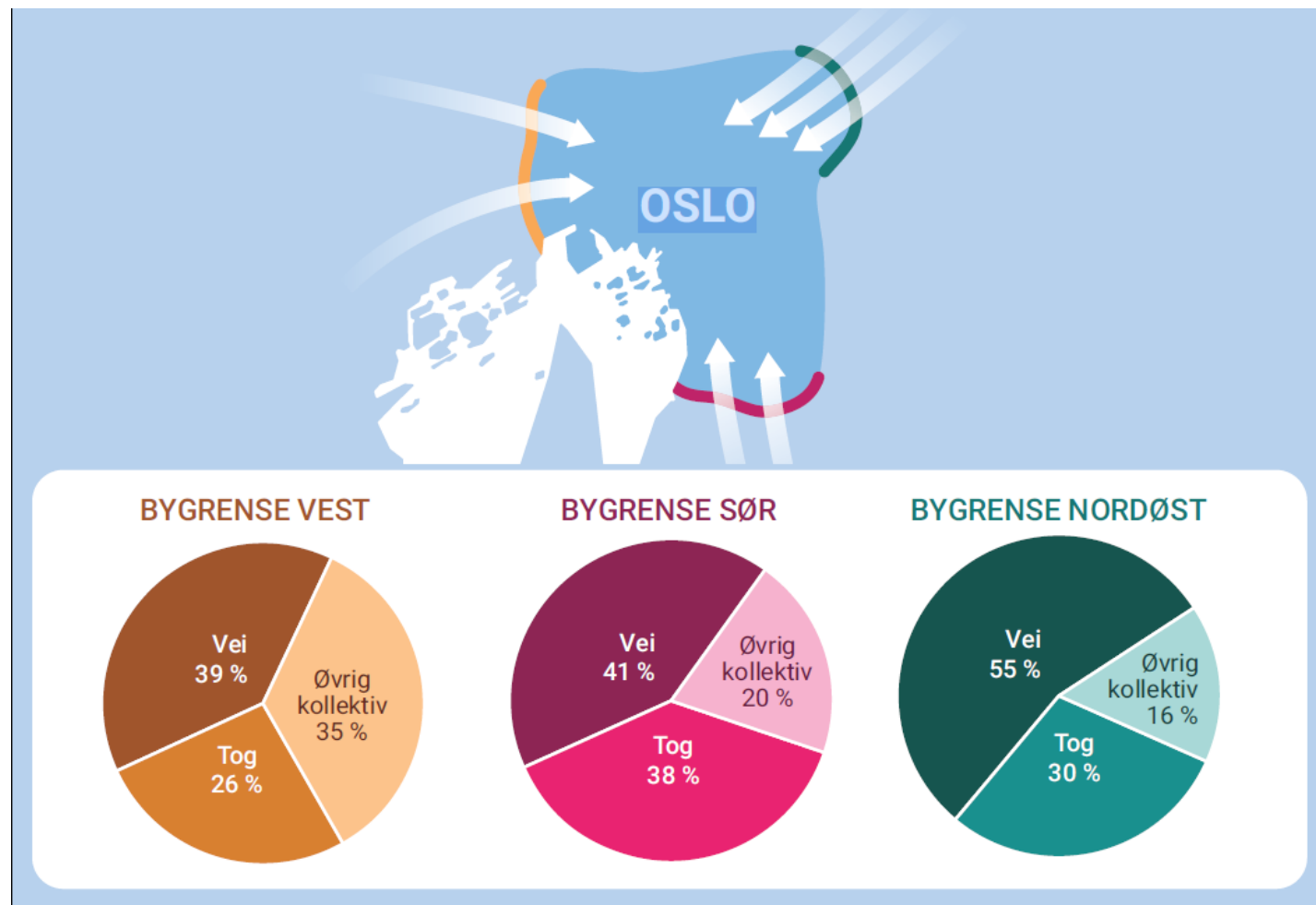
Arbeides videre med utvikling av bompengeneordningen for å legge til rette for økte muligheter for trafikkstyring og innhenting av data innenfor dagens tekniske system og regelverk. Pilot kan være aktuelt

Samlet bompengebelastning skal vurderes når nye bompengeproper fremmes

Kort om jernbanen i Oslo-området

- Togtilbudsforbedringer rundt de største byene ferdigstilles.
- Øke kapasiteten på jernbanen i perioden 2025-2036 – Oslo nevnt spesielt
- Øke kapasiteten på togene (vurdere to-etasje tog) på visse strekninger
- Sømløse reiser
- Bygge ut kapasiteten mellom store byer og utlandet, ny rikstunnel mellom Oslo s og Skøyen (ferdigstilles på begynnelsen av 2040-tallet).
- Kollektivstudie
  - I samråd med SVV skal Jdir og de sentrale fylkeskommunene på Østlandet se rutetilbud, taktsamarbeid og digital infrastruktur i sammenheng på tvers av kollektiv

Transportmiddelfordeling, bygrensen, morgenrush (0700-0800)

Oslo-området - veiprosjekt

► Igangsatte/vedtatte prosjekt:

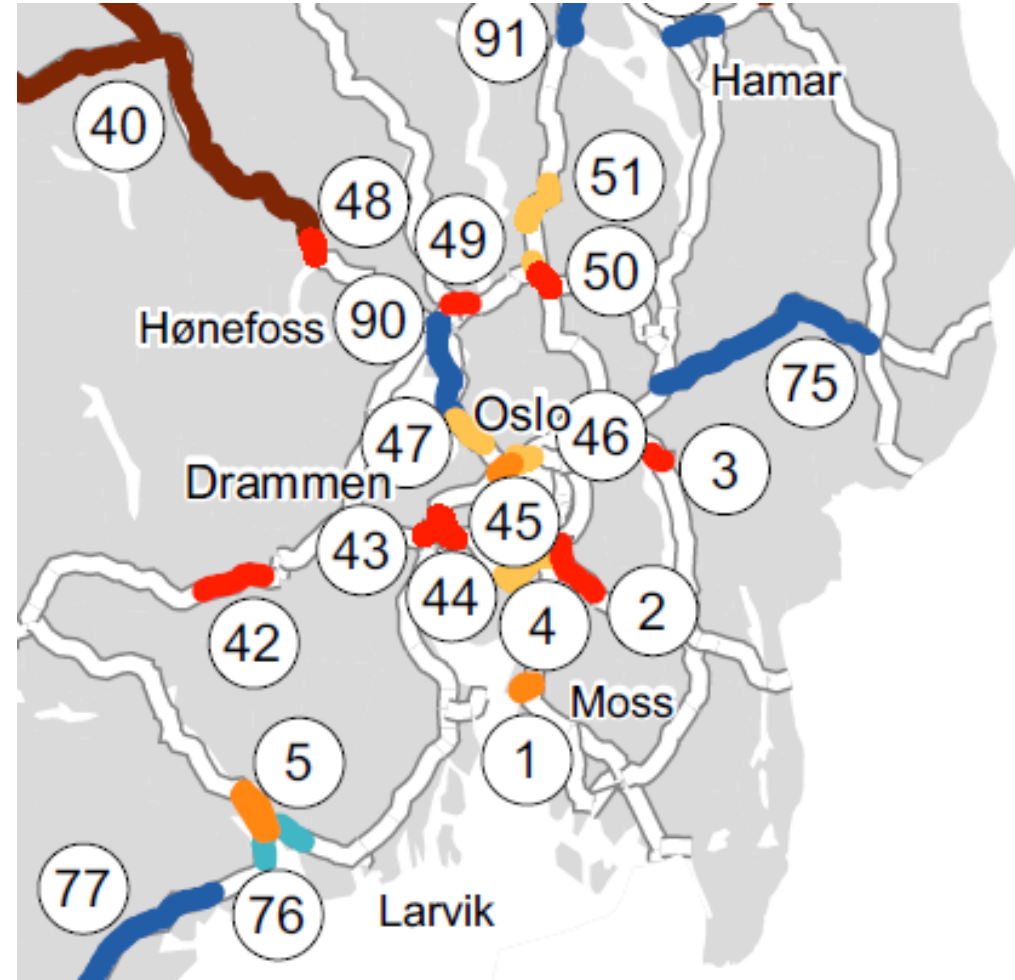
- 4) E134 Oslofjordtunnelen
- 46) E18 Lysaker- Ramstadsletta
- 47) E16 Bjørum - Skaret

► I planporteføljen:

- 2) E18 Retvet- Vinterbro
- 3) rv. 22 Glommakryssing (Pri. første seks år)

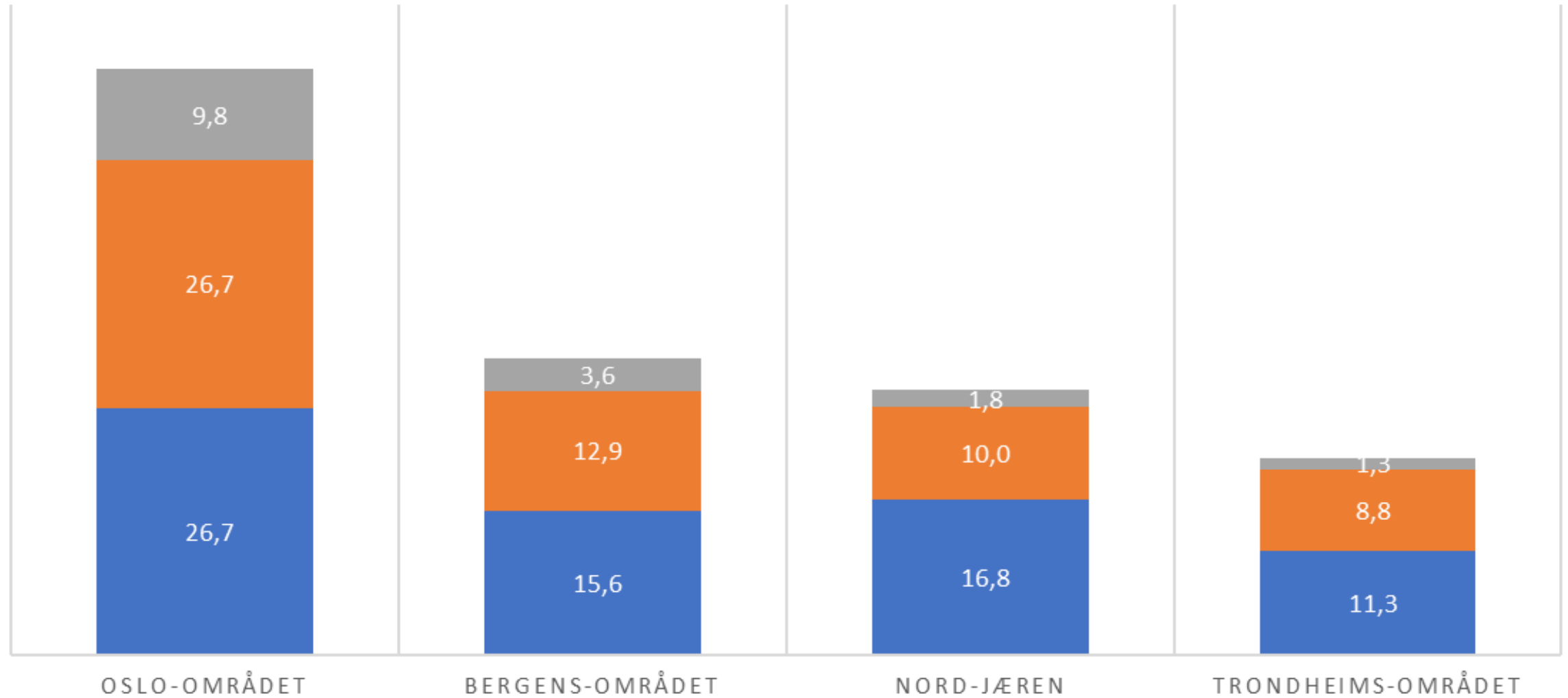
► Utviklingsportefølje

E18 Vestkorridoren, etappe 2 Ramstadsletta – Nesbru

MIDLER I BYVEKSTAVTALENE

■ Statlig ■ Bompenger ■ Lokal

Statens vegvesen

Takk for oppmerksomheten!